

COMARC/A
Format za normative
podatke

Priručnik za korisnike

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for
Library Information Systems and
Current Research Information Systems
Regionalni center za knjižnične
informatijske sisteme in informatijske
sisteme o raziskovalni dejavnosti

© IZUM, 2022.

Naslov originala: COMARC/A Format za normativne podatke; decembar 2022

COBISS, COMARC, COBIB, COLIB, IZUM su zaštićene robne marke u posedu javnog zavoda IZUM.

Druge upotrebljene robne marke pripadaju njihovim vlasnicima.

Priručnik uključuje sve dopune od izdanja prve verzije štampanog priručnika 2003. godine do danas. Sadržaj je usklađen sa funkcionisanjem COBISS3, V12.0 i važi i za sve sledeće verzije programske opreme do opoziva ili do objavljivanja nove elektronske verzije priručnika.

© IZUM, poslednje promene sadržaja: decembar 2022, prevod: decembar 2022.

ISSN 2350-3513

SADRŽAJ

UVOD	UVOD - 1
0XX BLOK ZA IDENTIFIKACIJU	0XX - 1
001 Identifikator zapisa	001 - 1
010 Međunarodni standardni identifikator imena (ISNI)	010 - 1
017 Drugi identifikatori	017 - 1
035 Kontrolni brojevi zapisa u drugim sistemima	035 - 1
1XX BLOK KODIRANIH PODATAKA	1XX - 1
100 Opšti podaci o obradi	100 - 1
101 Jezik entiteta	101 - 1
102 Nacionalnost entiteta	102 - 1
106 Upotreba pristupne tačke kao predmetne oznake	106 - 1
120 Kodirani podaci za lično ime	120 - 1
123 Kodirani podaci za geografsko ime	123 - 1
128 Kodirani podaci za oblik muzičkog dela i tonalitet	128 - 1
150 Kodirani podaci za naziv korporacije	150 - 1
152 Pravila	152 - 1
154 Kodirani podaci za naslov	154 - 1
160 Kod za geografsko područje	160 - 1
180 Kodirani podaci za oblik, žanr ili fizičke karakteristike	180 - 1
190 Datum rođenja/početka/nastanka*	190 - 1
191 Datum smrti/prestanka/završetka*	191 - 1
192 Podvrsta entiteta*	192 - 1
KONTROLNA POTPOLJA	KONTROLNA POTPOLJA - 1
Potpolje 2 – Kod sistema	Potpolje 2 - 1
Potpolje 3 – Broj zapisa	Potpolje 3 - 1
Potpolje 5 – Kod za odnos	Potpolje 5 - 1
Potpolje 7 – Pismo osnovnog dela pristupne tačke	Potpolje 7 - 1
Potpolje 8 – Jezik katalogizacije	Potpolje 8 - 1
Potpolje 9 – Jezik osnovnog dela pristupne tačke	Potpolje 9 - 1
POTPODELE	POTPODELE - 1
Potpolje j – Formalna potpodela	Potpolje j - 1
Potpolje x – Tematska potpodela	Potpolje x - 1
Potpolje y – Geografska potpodela	Potpolje y - 1

Potpolje z – Hronološka potpodela	Potpolje z - 1
2XX BLOK NORMATIVNIH PRISTUPNIH TAČKA	2XX - 1
200 Normativna pristupna tačka – lično ime	200 - 1
210 Normativna pristupna tačka – naziv korporacije	210 - 1
215 Normativna pristupna tačka – ime političko-teritorijalne jedinice ili geografsko ime	215 - 1
220 Normativna pristupna tačka – porodično ime	220 - 1
230 Normativna pristupna tačka – naslov	230 - 1
240 Normativna pristupna tačka – ime/naslov	240 - 1
243 Normativna pristupna tačka – ime/dogovoreni naslov za pravne i religijske tekstove ...	243 - 1
250 Normativna pristupna tačka – tematska predmetna oznaka	250 - 1
280 Normativna pristupna tačka – oblik, žanr ili fizičke karakteristike	280 - 1
3XX BLOK NAPOMENA	3XX - 1
300 Informativna napomena	300 - 1
305 Tekstualna uputnica "vidi i"	305 - 1
310 Tekstualna uputnica "vidi"	310 - 1
320 Opšta tumačna napomena	320 - 1
330 Opšta napomena o primeni	330 - 1
340 Napomena o biografiji i delu	340 - 1
356 Geografska napomena	356 - 1
4XX BLOK VARIJANTNIH PRISTUPNIH TAČKA	4XX - 1
400 Varijantna pristupna tačka – lično ime	400 - 1
410 Varijantna pristupna tačka – naziv korporacije	410 - 1
415 Varijantna pristupna tačka – ime političko-teritorijalne jedinice ili geografsko ime	415 - 1
420 Varijantna pristupna tačka – porodično ime	420 - 1
430 Varijantna pristupna tačka – naslov	430 - 1
440 Varijantna pristupna tačka – ime/naslov	440 - 1
443 Varijantna pristupna tačka – ime/dogovoreni naslov za pravne i religijske tekstove	443 - 1
450 Varijantna pristupna tačka – tematska predmetna oznaka	450 - 1
480 Varijantna pristupna tačka – oblik, žanr ili fizičke karakteristike	480 - 1
5XX BLOK SRODNIH PRISTUPNIH TAČKA	5XX - 1
500 Srodna odrednica – lično ime	500 - 1
510 Srodna pristupna tačka – naziv korporacije	510 - 1
515 Srodna pristupna tačka – ime političko-teritorijalne jedinice ili geografsko ime	515 - 1
520 Srodna pristupna tačka – porodično ime	520 - 1
530 Srodna pristupna tačka – naslov	530 - 1
540 Srodna pristupna tačka – ime/naslov	540 - 1
543 Srodna pristupna tačka – ime/dogovoreni naslov za pravne i religijske tekstove	543 - 1
550 Srodna pristupna tačka – tematska predmetna oznaka	550 - 1
580 Srodna pristupna tačka – oblik, žanr ili fizičke karakteristike	580 - 1
6XX BLOK KLASIFIKACIONIH OZNAKA	6XX - 1
675 Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK)	675 - 1
686 Druge klasifikacije	686 - 1
7XX BLOK NORMATIVNIH PRISTUPNIH TAČKA NA DRUGIM JEZICIMA I/ILI PISMIMA	7XX - 1
700 Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – lično ime	700 - 1
710 Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – naziv korporacije	710 - 1

715	Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – ime političko-teritorijalne jedinice ili geografsko ime	715 - 1
720	Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – porodično ime	720 - 1
730	Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – naslov	730 - 1
740	Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – ime/naslov	740 - 1
743	Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – ime/dogovoreni naslov za pravne i religijske tekstove	743 - 1
750	Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – tematska predmetna oznaka	750 - 1
780	Normativna pristupna tačka na drugom jeziku i/ili pismu – oblik, žanr ili fizičke karakteristike	780 - 1
8XX	BLOK ZA INFORMACIJE O IZVORU PODATAKA	8XX - 1
801	Poreklo zapisa	801 - 1
810	Podatak je u	810 - 1
815	Podatak nije u	815 - 1
820	Podaci o korišćenju ili primeni	820 - 1
830	Opšta napomena katalogizatora	830 - 1
835	Podaci o izbrisanoj pristupnoj tački	835 - 1
836	Podaci o zamenjenoj pristupnoj tački	836 - 1
856	Elektronska lokacija i pristup	856 - 1
9XX	BLOK ZA NACIONALNU UPOTREBU	9XX - 1
911	Izvor imena*	911 - 1
915	Nepovezana uputnica – lično ime**	915 - 1
916	Napomena o konverziji*	916 - 1
950	Nepovezana srodna pristupna tačka*	950 - 1
990	Prevezivanje*	990 - 1
991	Napomene urednika*	991 - 1
992	Polje za lokalne potrebe*	992 - 1

Dodaci

A SPISAK POLJA/POTPOLJA

A.1	Normativni zapisi (CONOR)	Dodatak A.1 - 1
A.2	SGC zapisi	Dodatak A.2 - 1

B ŠIFRARIK GEOGRAFSKIH PODRUČJA

B.1	Abecedni spisak naziva	Dodatak B.1 - 1
B.2	Abecedni spisak šifri	Dodatak B.2 - 1

C INDEKSI ZA PRETRAŽIVANJE

C.1	Normativni zapisi (CONOR)	Dodatak C.1 - 1
C.2	Normativni zapisi (SGC)	Dodatak C.2 - 1

A SPISAK POLJA/POTPOLJA

A.1 NORMATIVNI ZAPISI (CONOR)

Legenda:

Ind.	:	Indikatori (podrazumevane vrednosti)
□	:	Prazno, bez indikatora
PN	:	Lična imena
CB	:	Korporacije
-	:	Potpolje nije prisutno.
0	:	Potpolje je u modelu.
1	:	Potpolje je obavezno.
Pon.	:	Ponovljivost
R	:	Potpolje je ponovljivo.
NR	:	Potpolje nije ponovljivo.
Duž.	:	Dužina
v	:	Možemo uneti manji broj od propisanog broja znakova.
Pod.	:	Podrazumevana vrednost

	Naziv polja/potpolja	Ind.	Uzorak PN CB	Pon.	Duž.	Pod.
000	SISTEMSKO POLJE	□□		NR		
001	IDENTIFIKATOR ZAPISA	□□		NR		
	a Status zapisa		1 1	NR	1	n
	b Vrsta zapisa		1 1	NR	1	x
	c Vrsta entiteta		1 1	NR	1	a ¹
	g Kod potpunosti zapisa		0 0	NR	1	
	x Broj zapisa za zamenu*		0 0	NR	200 ^v	
010	MEĐUNARODNI STANDARDNI IDENTIFIKATOR IMENA (ISNI)	□□		NR		
	a Broj		0 0	NR	16 ^v	
	y Poništeni ISNI		0 0	R		
	z Pogrešni ISNI		0 0	R		
017	DRUGI IDENTIFIKATORI	□□		R		
	a Identifikator		0 0	NR	79 ^v	
	b Objašnjenje		0 0	NR		
	z Pogrešni identifikator		0 0	R		
	2 Kod sistema		0 0	NR	20 ^v	
035	KONTROLNI BROJEVI ZAPISA U DRUGIM SISTEMIMA	□□		R		
	a Broj		0 0	NR		
	z Otkazani ili nevažeći broj		0 0	R		

¹ Podrazumevana vrednost vrste entiteta različita je u pojedinim maskama za unos. Tako je u masci PN podrazumevana vrednost "a", a u masci CB je "b".

	Naziv polja/potpolja	Ind.	Uzorak		Pon.	Duž.	Pod.
			PN	CB			
100	OPŠTI PODACI O OBRADI	□□			NR		
	b Kod za status normativne pristupne tačke		1	1	NR	1	
	c Jezik katalogizacije		1	1	NR	3	slv ²
	d Kod za transliteraciju ³		-	-	NR	1	
	g Pismo katalogizacije		1	1	NR	2	ba ⁴
101	JEZIK ENTITETA	□□			NR		
	a Jezik		0	0	R	3	
102	NACIONALNOST ENTITETA	□□			NR		
	a Država		0	0	R	3	
	b Regija		0	0	R	2	
106	UPOTREBA PRISTUPNE TAČKE KAO PREDMETNE OZNAKE	□□			NR		
	a Oznaka upotrebe		0	0	NR	1	0 ⁵
120	KODIRANI PODACI ZA LIČNO IME	□□			NR		
	a Pol		0	-	NR	1	
	b Lično ime se razlikuje ili se ne razlikuje		0	-	NR	1	
150	KODIRANI PODACI ZA NAZIV KORPORACIJE	□□			NR		
	a Tip upravnog organa		-	0	NR	1	
	b Kod za savetovanje ili sastanak		-	0	NR	1	
152	PRAVILA	□□			NR		
	a Kataloška pravila		0	0	NR	10 ^v	PPIAK ⁴
190	DATUM ROĐENJA/POČETKA/NASTANKA*	11			NR		
	a Godina		0	0	NR	4	
	b Mesec		0	0	NR	2	
	c Dan		0	0	NR	2	
191	DATUM SMRTI/PRESTANKA/ZAVRŠETKA*	11			NR		
	a Godina		0	0	NR	4	
	b Mesec		0	0	NR	2	
	c Dan		0	0	NR	2	
200	NORMATIVNA PRISTUPNA TAČKA – LIČNO IME ⁶	□1			NR		
	a Početni element		1	-	NR		
	b Preostali deo imena		0	-	NR		
	c Dodaci imenu (ne datumi)		0	-	R		
	d Rimski brojevi		0	-	NR		
	f Datumi		0	-	NR		
	r Šifra istraživača*		0	-	NR	5 ^v	
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke ⁷		-	-	NR	2	
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke ⁷		-	-	NR	3	
210	NORMATIVNA PRISTUPNA TAČKA – NAZIV KORPORACIJE ⁶	02			NR		

² Podrazumevana vrednost jezika katalogizacije zavisi od jezika koji se koristi u COBISS sistemu.

³ Potpolje se koristi u COBISS sistemima u kojima se vode katalozi na više pisama ili jezika.

⁴ Podrazumevana vrednost je različita u zavisnosti od COBISS sistema.

⁵ Podrazumevana vrednost je postavljena samo u masci za unos CB.

⁶ Polje je ponovljivo u COBISS sistemima u kojima se vode katalozi na više pisama.

⁷ Potpolje se koristi u COBISS sistemima u kojima se vode katalozi na više pisama ili jezika.

	Naziv polja/potpolja	Ind.	Uzorak		Pon.	Duž.	Pod.
			PN	CB			
	a Početni element		-	1	NR		
	b Potpodela		-	0	R		
	c Dodatak imenu ili kvalifikator		-	0	R		
	d Redni broj sastanka		-	0	NR		
	e Mesto sastanka		-	0	R		
	f Godina sastanka		-	0	NR	9 ^v	
	g Invertovani element		-	0	NR		
	h Deo imena koji nije početni ili invertovani element		-	0	NR		
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke ⁷		-	-	NR	2	
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke ⁷		-	-	NR	3	
300	INFORMATIVNA NAPOMENA	0□			R		
	a Tekst napomene		0	0	NR		
320	OPŠTA TUMAČNA NAPOMENA	□□			R		
	a Tekst napomene		0	0	NR		
330	OPŠTA NAPOMENA O PRIMENI	0□			R		
	a Tekst napomene		0	0	NR		
340	NAPOMENA O BIOGRAFIJI I DELU	□□			R		
	a Tekst napomene		0	0	NR		
400	VARIJANTNA PRISTUPNA TAČKA – LIČNO IME	□1			R		
	a Početni element		0	-	NR		
	b Preostali deo imena		0	-	NR		
	c Dodaci imenu (ne datumi)		0	-	R		
	d Rimski brojevi		0	-	NR		
	f Datumi		0	-	NR		
	5 Kod za odnos		0	-	NR	4 ^v	
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke ⁷		-	-	NR	2	
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke		0	-	NR	3	
410	VARIJANTNA PRISTUPNA TAČKA – NAZIV KORPORACIJE	02			R		
	a Početni element		-	0	NR		
	b Potpodela		-	0	R		
	c Dodatak imenu ili kvalifikator		-	0	R		
	d Redni broj sastanka		-	0	NR		
	e Mesto sastanka		-	0	R		
	f Godina sastanka		-	0	NR	9 ^v	
	g Invertovani element		-	0	NR		
	h Deo imena koji nije početni ili invertovani element		-	0	NR		
	5 Kod za odnos		-	0	NR	4 ^v	
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke ⁷		-	-	NR	2	
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke		-	0	NR	3	
500	SRODNA ODREDNICA – LIČNO IME	□1			R		
	a Početni element		0	0	NR		
	b Preostali deo imena		0	0	NR		
	c Dodaci imenu (ne datumi)		0	0	R		
	d Rimski brojevi		0	0	NR		
	f Datumi		0	0	NR		
	3 Broj zapisa		0	0	NR	70 ^v	
	5 Kod za odnos		0	0	NR	4 ^v	
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke ⁷		-	-	NR	2	

	Naziv polja/potpolja	Ind.	Uzorak PN CB	Pon.	Duž.	Pod.
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke ⁷		- -	NR	3	
510	SRODNA PRISTUPNA TAČKA – NAZIV KORPORACIJE	02		R		
	a Početni element		0 0	NR		
	b Potpodela		0 0	R		
	c Dodatak imenu ili kvalifikator		0 0	R		
	d Redni broj sastanka		0 0	NR		
	e Mesto sastanka		0 0	R		
	f Godina sastanka		0 0	NR	9 ^v	
	g Invertovani element		0 0	NR		
	h Deo imena koji nije početni ili invertovani element		0 0	NR		
	3 Broj zapisa		0 0	NR	70 ^v	
	5 Kod za odnos		0 0	NR	4 ^v	
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke ⁷		- -	NR	2	
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke ⁷		- -	NR	3	
686	DRUGE KLASIFIKACIJE	□□		R		
	a Broj		0 -	NR	70 ^v	
	2 Kod sistema		0 -	NR	20 ^v	
700	NORMATIVNA PRISTUPNA TAČKA NA DRUGOM JEZIKU I/ILI PISMU – LIČNO IME ⁸	□1		R		
	a Početni element		- -	NR		
	b Preostali deo imena		- -	NR		
	c Dodaci imenu (ne datumi)		- -	R		
	d Rimski brojevi		- -	NR		
	f Datumi		- -	NR		
	3 Broj zapisa		- -	NR	15 ^v	
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke		- -	NR	2	
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke		- -	NR	3	
710	NORMATIVNA PRISTUPNA TAČKA NA DRUGOM JEZIKU I/ILI PISMU – NAZIV KORPORACIJE ⁸	02		R		
	a Početni element		- -	NR		
	b Potpodela		- -	R		
	c Dodatak imenu ili kvalifikator		- -	R		
	d Redni broj sastanka		- -	NR		
	e Mesto sastanka		- -	R		
	f Godina sastanka		- -	NR		
	g Invertovani element		- -	NR		
	h Deo imena koji nije početni ili invertovani element		- -	NR		
	3 Broj zapisa		- -	NR	15 ^v	
	7 Pismo osnovnog dela pristupne tačke		- -	NR	2	
	9 Jezik osnovnog dela pristupne tačke		- -	NR	3	
810	PODATAK JE U	□□		R		
	a Podatak o izvoru		0 0	NR		
	b Nađeni podatak		0 0	NR		
815	PODATAK NIJE U	□□		NR		
	a Podatak o izvoru		0 0	R		

⁸ Polje se koristi u COBISS sistemima u kojima se vode katalozi na više jezika.

	Naziv polja/potpolja	Ind.	Uzorak PN CB	Pon.	Duž.	Pod.
820	PODACI O KORIŠĆENJU ILI PRIMENI	□□		R		
a	Tekst napomene		0 0	R		
830	OPŠTA NAPOMENA KATALOGIZATORA	□□		R		
a	Tekst napomene		0 0	R		
835	PODACI O IZBRISANOJ PRISTUPNOJ TAČKI	□□		R		
a	Tekst napomene		0 0	R		
b	Pristupna tačka koja zamenjuje		0 0	R		
d	Datum transakcije		0 0	NR	8 ^v	
836	PODACI O ZAMENJENOJ PRISTUPNOJ TAČKI	□□		R		
b	Zamenjena pristupna tačka		0 0	NR		
d	Datum transakcije		0 0	NR	8 ^v	
856	ELEKTRONSKA LOKACIJA I PRISTUP	4□		R		
a	Naziv hosta		0 0	R		
b	Broj za pristup		0 0	R		
c	Podaci o kompresiji		0 0	R		
d	Putanja		0 0	R		
e	Datum i sat korišćenja i pristupa		- -	NR	12 ^v	
f	Elektronski naziv		0 0	R		
g	Jedinstveni naziv izvora (URN)		0 0	R		
h	Izvođač zahteva (korisničko ime)		0 0	NR		
i	Komanda		0 0	R		
j	Brzina prenosa u bitovima u sekundi		0 0	NR		
k	Lozinka		0 0	NR		
l	Prijavljivanje		0 0	NR		
m	Pomoć prilikom pristupa		0 0	R		
n	Naziv lokacije hosta iz potpolja a		0 0	NR		
o	Operacioni sistem		0 0	NR		
p	Vrata (port)		0 0	NR		
q	Vrsta datoteke		0 0	NR		
r	Podešavanja		0 0	NR		
s	Veličina datoteke		0 0	R		
t	Emulacija terminala		0 0	R		
u	Jedinstvena lokacija izvora (URL)		0 0	NR		
v	Sati u kojima je moguć pristup		0 0	R		
x	Interna napomena		0 0	R		
y	Način pristupa		0 0	NR		
w	Kontrolni broj zapisa		0 0	R		
z	Javna napomena		0 0	R		
911	IZVOR IMENA*	□□		NR		
a	Šifra ustanove/organizacije		0 0	R	20 ^v	
b	Najčešći kreator		0 -	NR		
c	Frekvencija		0 0	NR		
915	NEPOVEZANA UPUTNICA – LIČNO IME**	1□		R		
a	Početni element		- -	NR		
b	Preostali deo imena		- -	NR		
c	Dodaci imenu (ne datumi)		- -	R		
d	Rimski brojevi		- -	NR		
f	Datumi		- -	NR		
5	Kod za odnos		- -	NR	1 ^v	
916	NAPOMENA O KONVERZIJI*	□□		R		

Naziv polja/potpolja		Ind.	Uzorak PN CB	Pon.	Duž.	Pod.
x	Tekst napomene		0 -	NR		
990	PREVEZIVANJE*	□□		R		
a	Datum		0 0	NR	8 ^v	
b	ID bibliografskog zapisa		0 0	R	10 ^v	
n	ID normativnog zapisa		0 0	NR	15 ^v	
992	POLJE ZA LOKALNE POTREBE*	□□		NR		
b	Oznake zapisa		0 0	NR		